

NGHỆ THUẬT TẬP HÁT

I. BÀI HÁT TRONG SINH HOẠT

Trong các dịp sinh hoạt tập thể, đặc biệt là với các em thiếu nhi và các bạn trẻ, một bài hát ngắn có ít là **ba hiệu quả** sau đây :

- **Gây dựng bầu khí:** Nhanh chóng tạo được bầu khí vui tươi cho tập thể tham dự không phân biệt nam nữ, chênh lệch tuổi tác, xóa nhòa mọi e dè ngại ngùng hay bàng quan khép kín, vốn là thứ tâm lý bị “đóng băng” gây khó khăn cho Sinh Hoạt Viên trong sinh hoạt.
- **Chuyển tải ý nghĩa:** Dễ dàng chở chuyên những ý nghĩa chủ đề chung của chương trình sinh hoạt, một bài học giáo dục nhân bản trong xã hội hoặc một đề tài tôn giáo, mà cứ bình thường Sinh Hoạt Viên rất khó trình bày bằng lời nói cho lôi cuốn và hấp dẫn được.
- **Hỗ trợ giảng dạy:** Đặc biệt trong sinh hoạt Giáo Lý, đây là một trong phương tiện sư phạm huấn giáo đạt hiệu năng sinh động nhất và cao nhất, giúp cho các Giáo Lý Viên có thể dẫn nhập, minh họa và củng cố cho đề tài Giáo Lý, cho sứ điệp Tin Mừng khi đứng trước lớp Giáo Lý.

II. Năm (5) Bước Học Hát

1. Chú ý nghe:
  - Lắng nghe người dạy, Không hát theo ngay
  - Đề ý chỗ lách, ngắt, mạnh, nhẹ
2. Ghi:
  - Gạch dưới những nhịp mạnh, nhanh, và những chữ ngân dài hay liên giọng
  - Ghi những chữ thay đổi, lớn nhỏ...
3. Hát theo:
  - Hát mạnh dạn, lớn tiếng để nếu sai thì người dạy sửa ngay
4. Giữ những chỗ mạnh yếu theo tiết điệu
5. Ôn Tập:
  - Cất giữ tài liệu cẩn thận
  - Hát lại nhiều lần cho chắc
  - Nên Hát thuộc lòng

III. Sáu (6) Bước Tập Hát

1. Chọn Bài
  - Chọn lựa bài thật kỹ: thích hợp với các lứa tuổi, hoàn cảnh, vừa sức,
  - Những bài có tính cách giáo dục, đạo đức, vui tươi..
2. In Bài/Phát Bài
  - Nên có sẵn bài in, chép lên bảng, giấy lớn
  - Nên gạch nhịp, chỉ rõ những chỗ ‘ Khó ’
3. Hát Trước
  - Hát (thử) một hai lần để mọi người nghe qua "tiết tấu" của bài hát
  - Hát thật rõ ràng , đúng nhịp...
4. Tập Từng Câu, Từng Đoạn

- Nên chia bài hát thành từng câu, từng đoạn ngắn để dễ tập, dễ hát
  - Hát được câu 1 mới tập câu 2... rồi lập lại hai câu mới tập câu 3, lập lại 3 câu rồi tới câu 4... Rồi ôn lại cả 4 câu ...
  - Có thể theo công thức sau đây:
    - a. 1, 2, 3, 4
    - b. 1, 1 2, 1 2 3, 1 2 3 4
    - c. 1, 1 2, 2 3, 3 4
5. Tập Thế Nào?
- Sai thì phải sửa ngay, hát đúng mới đi tiếp câu khác
  - Để khỏi nhàm chán, nên chia thành những nhóm nhỏ, mỗi nhóm lập lại một lần ...
(Có khen thưởng nếu cần)
6. Nhắc Nhớ
- Nên hát lại cả bài ít là 2, 3 lần khi tập xong
  - Bài đã tập nên dùng nhiều ngày kế tiếp để khỏi quên

IV. CHỌN BÀI HÁT SINH HOẠT

Khi chuẩn bị cho một chương trình sinh hoạt, Linh Hoạt Viên nên chọn sẵn một số Bài Hát Sinh Hoạt với các tiêu chuẩn:

- **Phù hợp với chủ đề:** Bài Hát Sinh Hoạt giới thiệu được một phần hoặc toàn bộ chủ đề của chương trình, thường là một bài ngắn, giai điệu vui tươi phấn khởi, tiết tấu rõ, đơn giản, có cử điệu sinh động, đệm được đàn gui-ta. Chọn bài có tính cách giáo dục, nhất là về đức tin. Nếu là bài hát Giáo Lý thì tóm gọn được nội dung Giáo Lý hoặc sát với lời Kinh Thánh.
- **Phù hợp với đối tượng:** Bài Hát Sinh Hoạt cần có nội dung hợp với tâm lý từng lứa tuổi, với từng giới tham dự. Ngoài ra, cần nhớ nguyên tắc: càng đông thì lại càng đơn giản.
- **Phù hợp với khung cảnh:** Bài Hát Sinh Hoạt cần hợp với khung cảnh gặp gỡ ở hội trường, trong phòng sinh hoạt, ngoài sân chơi, giữa thiên nhiên, trong Nhà Thờ (nếu được phép) hoặc ở lớp Giáo Lý. Lại có các loại sáng tác riêng để mở đầu làm quen, kết thúc chia tay, hoặc kèm theo trò chơi, để thưởng phạt sau một trò chơi.
- **Phù hợp với khả năng bản thân:** Cần nhớ là Bài Hát Sinh Hoạt được chọn còn phải quen thuộc thông thạo và vừa sức đối với bản thân Linh Hoạt Viên (lên cao tối đa hoặc xuống thấp tới mức nào.) Hãy hát được một bài hát có thể tới mức thuộc nằm lòng trước khi tập lại cho mọi người.

V. CÁCH THỨC TẬP HÁT SINH HOẠT

Chọn địa điểm thoải mái, thanh vắng, tránh ồn ào... Nên tập hợp hình bán nguyệt, nếu đông thì nhiều hình bán nguyệt.

Phải nắm vững bài hát: Hát đúng, hát chắc, hát diễn cảm..., nắm được ý nghĩa của bài. Có thể dùng nhạc cụ phụ họa.

Có nhiều cách thức tập hát khác nhau, nên uyển chuyển thay đổi cho phù hợp với từng loại bài, với từng tình huống và đối tượng tham dự. Có thể chọn một trong những cách dưới đây hoặc phối hợp chung nhiều cách cho thêm phần sinh động:

1. **Hát trước toàn bài 2, 3 lần** (Đúng âm điệu và tiết tấu) cho tập thể nghe quen tai nhạc, lời và nhịp điệu, sau đó lần lượt tập lại từng câu (mỗi câu thường chỉ có 4 trường canh.)
2. **Hát mẫu từng câu ngắn** rồi mời tập thể lập lại ngay, lại qua câu kế tiếp cho tới hết bài. Thuộc câu này mới sang câu khác. Sau mỗi câu hát lại từ đầu. Sửa lại ngay chỗ hát sai. (loại bài chỉ có bốn câu nhạc, nhịp 2/4, có thể dùng cho hai bè hát láy với nhau.)
3. **Vừa hát mẫu vừa minh họa bằng cử điệu**, sau đó tập lại cả bài, mời tập thể cùng hát theo từng cử điệu đã gợi ý (mỗi câu thường diễn tả bằng một hay hai cử điệu đơn giản.)
4. **Vừa hát mẫu vừa dẫn dắt bằng câu chuyện** hoặc cắt nghĩa từng chữ từng câu một cách lý thú và sinh động (loại bài có tính tự sự, thường dành cho thiếu nhi.)
5. **Chép trọn cả bài lên bảng**, sau khi tập thể hát đã tương đối vững, sẽ xóa dần một số chữ hoặc xóa từng câu cho đến khi sạch bảng là mọi người đã thuộc lòng bài hát (loại bài cực ngắn, nhiều đoạn lặp lại.)
6. **Chia phe hát đuổi** sau khi tập hát đã tương đối vững, có thể cho hát chồng lên nhau mà vẫn khớp về hòa âm, hài thanh và tiết tấu nhịp điệu (loại bài sáng tác đặc biệt gọi là canon.)

VI. ĐỨC TÍNH CẦN CÓ

- Kiên nhẫn
- Nên khen, không chê
- Tâm lý
- Rút kinh nghiệm (chỗ cao, thấp, khó - Ai thích hát - Khuyến khích học Việt Ngữ)